

Landelijk meetnet vlinders

Maart 2019

Beste teller,

De winter loopt op zijn einde en we hebben in februari zelfs alweer vlinders kunnen zien. In deze nieuwsbrief een korte vooruitblik op het komende telseizoen.

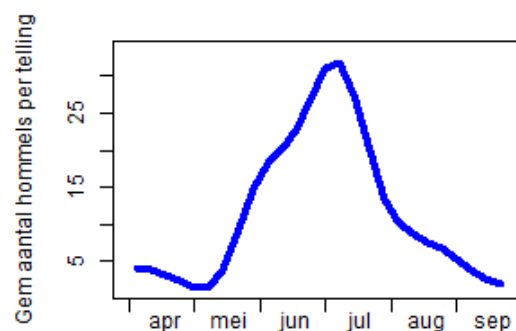
Jaarverslag 2018

Eind van deze maand krijgen alle tellers het jaarverslag over 2018 via de post toegestuurd. Wilt u daar niet op wachten, dan kunt ook alvast de [pdf downloaden](#).

Alvast wat resultaten:

- Er waren maar liefst 683 algemene routes, een nieuw record.
- Ook was er een forse stijging van het aantal routes waar dagactieve nachtvlinders werden geteld naar 358.
- Voor het eerst werden hommels meegeteld, dat gebeurde op 181 routes. Vooral eind juni/begin juli werden veel hommels geteld (zie grafiek rechts).

Talrijkste soort was weer het bruin zandoogje, maar van maar liefst vier andere soorten werden ook meer dan 20.000 vlinders geteld. Dat komt natuurlijk vooral omdat u op zoveel plekken heeft geteld. Overigens komt het enorme aantal heideblauwtjes vooral door één route in de Achterhoek.



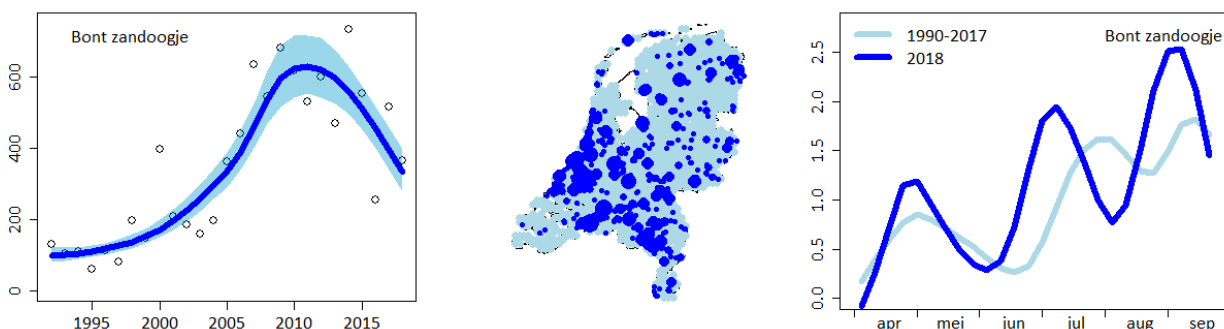
Soortnaam	Aantal vlinders	Aantal routes
bruin zandoogje	55473	539
heideblauwtje	42875	45
klein koolwitje	32613	616
icarusblauwtje	28361	470
klein geaderd witje	22173	543



U zult in het jaarverslag andere plaatjes gaan aantreffen dan u gewend was. Per soort geven we tot drie figuren:

- een indexgrafiek. De punten zijn de indexwaarden, de donkerblauwe lijn geeft de trend met in lichtblauw het betrouwbaarheidsinterval. Anders dan voorgaande jaren is nu voor een lineaire y-as gekozen.
- een kaartje, met in lichtblauw de verspreiding van de soort in de laatste drie jaren, en in donkerblauw de routes waar de soort gezien is. De grootte van de stip geeft een indruk van de plekken waar veel vlinders geteld zijn.
- een vliegtijdgrafiek. De lichtblauwe lijn geeft het gemiddeld aantal vlinders per telling over de periode 1990-2017, de donkerblauwe lijn voor 2018.

Hier een voorbeeld van de drie mogelijke figuren:



De linker grafiek is de indexgrafiek. We zien dat het bont zandoogje twintig jaar lang enorm is toegenomen, en dat er rond 2010 zes keer zoveel bont zandoogjes in Nederland waren dan begin jaren negentig. Maar daarna komt de klad er wat in: de aantallen lopen de laatste jaren weer terug.

Het kaartje laat de verspreiding van de soort zien in lichtblauw. Bij het bont zandoogje is dat heel Nederland. De donkerblauwe stippen laten zien dat het op heel veel routes geteld is in 2018, maar dat de aantallen in het noorden achterbleven bij die in Noord-Brabant en Noord- en Zuid-Holland.

De rechter grafiek toont dat er in 2018 drie duidelijke generaties waren, waarbij ook telkens iets meer vlinders vlogen. Ook is goed te zien dat met name de tweede en derde generatie vroeger hebben gevlogen dan 'normaal'.

Nieuwe lijst dagactieve nachtvlinders

Veel mensen vonden de lijst met dagactieve nachtvlinders te kort en wilden er graag een paar algemene soorten bij. Dat is dit jaar gerealiseerd. Bij deze nieuwsbrief vindt u een overzicht van alle soorten die nu geteld worden. U kunt dit overzicht ook direct [downloaden](#). We denken dat iedereen met deze determinatiehulp alle dagactieve nachtvlinders zal kunnen onderscheiden. Ook de zuringspanner (rechts) mag nu worden meegeteld.





Routes in het agrarisch gebied

Natuurlijk is het heerlijk om in mooie en spannende natuurgebieden te tellen, maar eigenlijk willen we ook weten hoe het in het agrarisch gebied gaat. Nu willen we niemand vragen om alleen in het soms erg saaie boerenland te tellen, maar misschien ligt er tussen je huis en je route wel een weggetje door het boerenland. Het hoeft niet lang te zijn, 200 à 300 m is al genoeg. Die kun je dan tellen op weg naar je leuke route. Dat hoeft niet veel tijd te kosten: zo'n afstand loop je in vijf minuten, en veel vlinders zitten er (helaas) niet. Het geeft ons wél munitie om te laten zien hoe slecht het gaat met vlinders in het boerenland.

Voel je vooral niet verplicht, maar wie weet lukt het. En elke route is er een. Weet je een plekje? Mail dan naar meetnet@vlinderstichting.nl.

Lastige witjes.

Teller Marlie Huskens schreef:



“Het belooft een mooie dag te worden, dus kan er geteld worden, maar dat valt tegen, erg weinig vlinders, het kon wel al de juni dip zijn. Zoals gewoonlijk maak ik van de soorten die lastig in het veld te determineren zijn een foto, zoals van de witjes en de dikkopjes, zodat ik ze thuis op de computer op naam kan brengen, zo ook vandaag, een witje veraf op sectie 1, ik schrijf als aantekening witje zie foto. Thuis gekomen geloof ik mijn ogen niet, een scheefbloemwitje! en dat op mijn route, midden in het bos, ver uit de buurt van waardplanten, mijn eerste reactie is dan ook dat kan niet, dus ga ik twijfelen, terwijl ik ze goed ken want ik zie ze elke dag in mijn tuin, toch maar even de Vlinderstichting ingeseind om mee te kijken, en ja hoor oké, wauw wauw wauw!

Mijn 29ste soort op de route, verleden jaar stond ik al versteld dat ik een nieuwkomer had het staartblauwtje, en nu dit cadeautje, als er ieder jaar een nieuwe soort bij komt neem ik de dip graag voor lief, ik hoop dan ook nog lang te kunnen en mogen tellen voor het Meetnet.”

Start in maart en ga op koninginnenjacht!

Vincent Kalkman van EIS Nederland schrijft:

“Het vroege voorjaar kan heel frustrerend zijn. Speenkruid en klein hoefblad bloeien wel maar vaak duurt het dan nog best wel lang voordat het insectenleven op gang komt. Gelukkig zijn er ook insecten die in het volwassen stadium overwinterd hebben en al bij het eerste zonnetje tevoorschijn komen. Naast enkele dagvlinders, zoals kleine vos en dagpauwoog, zijn hommels de opvallendste insecten in het vroege voorjaar. In maart, als de tuin net een beetje op gang komt, vliegen ze al rond. De hommels die je dan ziet zijn allemaal koninginnen. Behalve wat drinken is het belangrijkste wat ze moeten doen het vinden van een plek voor een nest. Je ziet ze dan ook vaak al draaiend en zoekend laag door de vegetatie vliegen, op zoek naar een holletje waar ze een start kunnen maken met het opbouwen van een nieuw kolonie.

Vorig jaar is een begin gemaakt met de monitoring van hommels. Meer dan 150 tellers hebben tijdens hun tellingen ook het totaal aantal hommels genoteerd. Daarnaast hebben zo'n twintig tellers ook de individuele soorten geteld. In 2019 willen we dit netwerk verder uitbreiden. We hopen dat meer dagvlindertellers ook de hommels gaan noteren. Natuurlijk hopen we ook dat meer mensen het aandurven om ook de individuele soorten te tellen. Het meetnet hommels is nog in opbouw en dat betekent dat we nog veel moeten leren. Zo zijn we erg benieuwd of het aantal hommels dat in het vroege voorjaar vliegt een goede voorspeller is van het aantal hommels later in het jaar. Aan iedereen dan ook het verzoek om dit jaar al maart te beginnen met het tellen van de dagvlinder/hommelroute. De hommels hoeven niet op soort te worden gedetermineerd (mag wel) dus iedereen kan meedoen.”

Bij deze nieuwsbrief treft u een zoekkaart hommels aan.



Voorspelt het aantal koninginnen in maart het totaal aantal hommels later in het jaar? Help mee dit uit te zoeken en start met het tellen van je route in maart.
Koningin aardhommel (Foto Thijs de Graaf).

Tellers gezocht voor monitoring insectenvriendelijk beheer bij Vitens

Vitens is op haar terreinen bezig met insectenvriendelijk beheer en wil dat heel graag monitoren. Ze proberen in zoveel mogelijk van de terreinen gefaseerd te maaien, waarbij ze proberen bij twee keer per jaar maaien vier verschillende vegetatiehoogtes te creëren. De afwisseling tussen grasland en bos maakt het vooral in de overgangsranden vaak vlinderrijk. Op veel van de terreinen is ook water en zijn libellen te zien. Op een aantal terreinen hebben ze al mooie mantel-zoomovergangen, op andere zijn ze daar nog mee bezig. Kortom, ze proberen zoveel mogelijk variatie en gradiënten te creëren en hebben tellers nodig als experts in het veld om dit te monitoren.

Een [kaart met gebieden](#) is beschikbaar. Daar kunt u ook zien of van die plek een doelsoort voor Vitens bekend is.

Lijkt het u wat om op een Vitens-terrein te tellen, stuur dan een email naar meetnet@vlinderstichting.nl. Al deze terreinen zijn toegankelijk of er zal toegang voor geregeld worden met een sleutel.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnetten@vlinderstichting.nl.

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Vlinders
Chris van Swaay
José Kok, Kars Veling en Kim Huskens
Tel.: 0317 467346
meetnetten@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Vlinders. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie Nieuwsbrief abonnement op nee te zetten.